

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad catholicarum caritativum proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általunk katholikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhöz, 1895. március 6-án.)

Előfizetési árak:
 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
 Egyes szám ára 10 fill.

Felélős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
 Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
 Egyes számok kaphatók: a dohánytűzőszékben.

Iparfejlesztés.

„Kedvezményeket az iparosnak!” Nem új jelszó ez immár Magyarországon. Ez előtt 15—20 évvel fundálta ki az a bölcsesség, mely az ipart a vámszövetség révén teljesen kiszolgáltatta Ausztriának. Mikor aztán a szabadjára eresztett osztrák verseny nyomása alatt az addig virágzott kis és közép iparunk teljesen elveszett, gyáriparunk pedig tőke hiányában nem fejlődhetett, a lelkesmeretifurdalás akkor találtatta fel kormányainkkal az ipari kedvezmények jelszavát. Új iparvállalatok számára törvényben biztosított adóelengedést, építkezési és szállítási kedvezményeket adtunk nekik s vártuk, hogyan pezsdül fel a magyar vállalkozó kedv.

Reményeink azonban meglehetősen soványan teljesültek. A kedvezményekkel való kecsegtetés nagyon kis mértékben keltette fel a komoly vállalatok kedvét s inkább az élelmes szerencsevadászok próbálkoztak azon az uton egy pár ezreshez hozzájutni. Ezeknek az embereknek az volt az eljárása, hogy az államtól vagy a fővárostól ingyen, vagy potom áron telket szereztek, arra állítottak valami bódét, amit elneveztek gyárnak, egy pár év múlva

pedig, mikor a telepspekuláció négy-öttszörösre hajtotta az árakat, eladták a telket 100—150 ezer forint nyereséggel. Ezeknél nem sokkal több hasznát láttuk azoknak az osztrák gyárosoknak, akik itt u. n. főkgyárakat létesítettek.

Megadtunk ezek számára mindennemű állami és községi kedvezményt, holott itt ők éppen csak 4—5 embert foglalkoztattak s a magyarországi gyár cégére alatt osztrák gyártmányokat hozták forgalomba. Tehát itt sem értünk el semmit sem.

Létesült végre néhány komoly vállalat is, de őszintén megvallva, a nemzeti gazdaság szempontjából ezekben nincs sok köszönnet. Az idegen tőke ugyanis, amelyel alapították, nemcsak a vállalkozás hasznát viszi ki az országból, hanem a magyarok kizárásával idegen munkásokat foglalkoztat, a mi nemzeti és gazdasági szempontból egyaránt veszedelem.

Ezek a múlt tapasztalatai az úgynevezett „ipari kedvezmények” terén; s szívesen elismerjük, hogy abban a törvényjavaslatban, melyet a tárgyban egyik volt miniszter készített s a képviselőház annak idején tárgyalta, e tapasztalatnak egyike másika már figyelembe volt véve. De őszintén szólva, még így se várunk va-

lami különös hasznót ettől a gyámkódó iparpolitikától. A növénynek szükség a nedvesség, de azért az öntözésből nem él meg, ha nincs jó földbe tiltetve.

Az ipar számára az a talaj, amelyen megélhet és felvirágozhat, egyedül az önálló vámterület, ahol az életnedvetek az idegen plánták nem szívják el tőle. Amíg gazdasági politikánk irányát Ausztria érdekei szabják meg, addig magyar ipar ki-fejlődéséről még álmodnunk sem lehet.

Még a jelen viszonyok közt is többet lendíthetnénk azonban a magyar iparon, ha nem csupán az idegen tőkére bízunk a vállalkozást, hanem a magyar tőke is belemenne az ipari vállalkozásba. Másutt a nagy pénzintézetek járnak az ipari vállalkozás élén s a nemzeti gazdaságnak ily módon valóságos tápláló vércsatornáit. Nálunk a bankok kizárólag kölcsönzessel és börze-spekulációval foglalkoznak s nem beleviszik a nemzeti gazdaságba, hanem elszívják onnan a életelő szerveseket.

Volna még ezenfelül ipari vállalatokba beruházható tőke durgazdag mágnásainknál, akik bizony példát vehetnének ebben is, ép úgy, mint a nemzeti érzésben a cseh főuraktól. Csehországban a nagy uradalmak egyszersmind rengeteg iparte-

Első misén.

Alig néhány ül a padban
 Ill, ott a sólté templomban.
 Gyertyák mellett, — dideregve
 Ugyan kinek volna kedve —
 Imádkozni való kedve!

Csak egy özevgy, idős asszony
 Látogat el télen, nyáron.
 Mikor hatot üt az óra
 Reggel, — beharangozóra
 Már ott ül a „nagy” templom?

Zord az idő? Megszogta már
 Mosloha sors viharánál! ...
 A küzdelmek koronája:
 Ezüstszálak Glóriája
 Ragyog szelíd orcájára.

S bár bit, bánat, gond gyötörték, —
 Nem bánta az élet lerhét:
 Panasz nélkül türi fájdalomat;
 Pedig súlyos terhe alatt
 Gyakran majdnem összeroskadt!

Lelke: fényes, mint a szikra,
 Hite: szilárd, mint a szikla.
 A legnagyobb csapások
 Törték meg azt. Rendületlen
 Bizott az ég kegyelmében.

Egyszer aztán jobbra fordult:
 Sok bajával eltűnt a múlt.
 S az özevgy, — most hálás szívvél, —

Ott van ma és minden reggel
 Első misén hűségesen.

Vége van már a misének
 A hívek is haza mennek.
 Csak az özevgy mozdulatlan,
 Elmerül az imába,
 Áhítatos gondjába.

Mire végzi az imáját,
 Köny borítja szempilláját.
 Tudom ide gondol — messze!
 Értelm is szőtt könyörgése ...
 Aldja meg az isten érte.

B. I.

Renaissance.

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Bekezdés.

Hogy éli le életét az emberek 98 percentje? Reggel felkel, eszik, siet konyeret keresni. Ez a munka rendesen egyhangu, gépies, az ember egy körben tapos minden nap. Délben újra eszik, az után újra jön a munka. Este megint érde. Utána egy-két órai vegetálás, mialatt emészt és politikai meggyőződést olvas magába az újságjából. Az után aluszik. Ez így megy napról, napra.

Vasárnap vagy ünnepnapon? Tiszta fehérnemű, ünnepi ruha. Vannak akik a templomba is elmennek s ezek között vannak, akiknek lelkében tényleg fellámad egy percze az a hit, mely őseiknek oly nagy lelki életet adott. Azután jön a délelőtti iddogálás. Beszélgetnek a drágaságról

vagy egymáshoz dobálják azokat a hazafias mondatokat, melyeket magokba olvastak a héten át. Azután egy nagyot esznek, isznak. Kis pihenés s azután jön a kártya és az ivás, a biliárd vagy az újság. Az istennapja csak abban különbözik a többitől, hogy akkor többet eszünk, többet iszunk: testebb vagyunk mint máskor.

Ez nem élet. Ez csak szomorú tusakodás az élet után: Az ember, hogy megélhessen, elfelejt élni. Mi az értelme egy ilyen életnek? 50—60 átrobotolt, átémésztett év, egy hulla s talán egykét utód, kik segítenek továbbszólni a világnak ezt a lelketlen történetét.

Egyoldalú élet ez, csak a féltémben, csak a test élete. Lelkünk csak a gyomorban gyökerező ideálokat érte át.

Mikor is élünk lélekben? Először is abban a szellemi tévékenységben, melyet a megélhetésért fejtünk ki. De ez téle van a kenyér-utáni harapás, a kőncsori való-össztozkodás szomorú, mérges indulataival. Ném testünk szellemül át, mint a középkor nagy lélekembereinél, hanem a lélekre ragad át a test zabolálatlan étvágya.

Aztán szellemi élvezetünk az újság. Szomorú mosoműhely ez, hol eldőlünk, áll a világ aznap szennyes. Rettegés, dögök melyek vagy cinikussá, vagy pesszimistává teszik a lelket.

És a hazafiság? A hazafiság ép úgy, mint a hit az emberek egy jó részében nem élet és cselekvés, nem a lélek minden-tetben kihangzó alaphangja. Átörököt frazeológia, mit az alkohol hangzatos toaszitokban kerget ki.

Ez az élet? Ez a világnak napról-napra szövődő egyhangu története? És azt mondják, hogy ebbe bele kell törődnünk. Mondják, hogy a lélek kifáradt a mult nagy rajongásaiban, hogy ezután a táplálkozás szükségéi szabják meg a történelem irányát: Testben fejlődünk.

Mai lapunk 4 oldal.

jepek, hol nemcsak szeszt és cukrot gyártanak, hanem a fa, fém, kő, porcellán, üveg, gyapju stb. ipar mindennemű ágai kúrtotnek. A mi százezerholdas kiskirályaink birtokain még a mezőgazdasági ipar sem tud kellőképp meghonosodni. Ezért a cseh nagybirtok négyszerannyit jövedelmez, mint a magyar s a cseh nagyurak, ámbár gyárosok és kereskedők is, nagyobb urak a magyar nagyuraknál s ezért nincs Csehországban agrármozgalom, bár ott a földbirtok még inkább egyesek kezében van összpontosítva, mint nálunk akár a Dunántul.

Ezeket a heverő kincseket kellene a magyar ipar táplálására mozgósítani.

Csipkés Gyula,
iparisk. tan.

Levelek a sajtóról.

P. Kolb Viktor a sajtókérdésről.

Az osztrák kath. sajtó fellendítésének ügyében elévülhetetlen érdemeket szerzett és szerez most is egy talpraesett, piros-pozsgás, végtelenül szimpatikus, eleven eszű gyakorlatias gondolkodású s nagy szónoki tehetséggel megáldott, derék jezsuita páter, Kolb Viktor, akit — minden szerény háttérbevonulása mellett — az alább ismertetendő *Pius-Vercini*-nek megalapítója és főelőmozdítójaul tekinthetünk.

Az osztrák katolikusok vezérémberei élénk figyelemmel kísérvén a Németországban folyó eleven munkát és szervezkedést és szomorúan látván maguk körül a tespedést, a védtelenséget és az ellenségnek aggasztó előrenyomulását, már régebben belátták, hogy mindenekelőtt gyöngye, nyomoruságos sajtójukat kell talpraállítaniok s azért már a Linzben megtartott III. osztrák katolikus nagygyűlésen megálapították a központban állott konzervatív „Vaterland” mellé keresztény szociális irányzattal a második bécsi katolikus napilapot, a „Reichspost”-ot. Csakhamár bekelet azonban látniok, hogy nem elég lapokat alapítani, hanem azokat el is kell terjeszteni s a liberális, szociáldemokrata és zsidó sajtó prepo-

ban tehát úgy szölvá a faj lelke testesül meg. Ez a lélek megvan az egyében is. Megkapja részint öröklött hajlandóságában, részint abban a folytonos érintkezésben, melyben születésétől fogva van e lélek megnyilatkozásaival. Az a normális állapot tehát, hogy az egyén a multnak szerves folytatása s lelki hajlandóságaival egygyétesül fajával. A nemzet egységes cselekvést csak így válthat ki.

2. Az ember a jelen embere egy egyén is. Erős egyénné kell lenni, hogy a haladó élet új benyomásait, a tudás új eredményeit, asszimilálni tudja, anélkül, hogy azok lelki egyensúlyát megbontsák. Termékennyé kell tenni kedélyét, hogy megértse a világ szépségeit, melyek beszínezik a legegyszerűbb, megvilágosított legszomorubb életet.

3. Az egyén, a faj szerves része lévén, jövő is. Az egyéni akaratokkal egy nagy közös célba kell szuggérálni: megoldani az emberiség létének problémáit megfelelőleg a mi specialis magyar lelkiállatunknak. S mikor jövőről és haladásról van szó, meg kell magyarázni, hogy a nemzet élő szervezet, mely sejtéről sejtire fejlődik s hiába akarunk a hétfői téből kedre tavaszt csinálni, az élet fejlődésében ugrás nincs.

Vizsgálni fogjuk az életnek egy-két oly terét, ahol e lelki renaissancera a lehatározottabban lehet törekedni. A következő fejezetekben fogjuk tárgyalni e sokoldalú nevelést:

1. Színház.
2. Sajtó.
3. Szórakozás, játék.
4. A törvényes rend közegei.
5. Iskola.
6. Hitélet.

tenciájával végre is férfiasan, bátran és eréllyel szembe kel szállani.

Mindaz azonban pium desiderium maradt mindaddig, míg P. Kolb a sikra szállott s a meggyőződésnek, az igazságnak s az ékesszólásnak ellenállhatatlan erejével tette és áldozatra nem tüzelte a löprengő lelkeket.

Nagyszabású és elragadó volt ez a szónoklat az 1906. nov. 20-án Bécsben tartott V. katolikus nagygyűlés sajtó-osztályának ülésén és fölülte hiányos volna ez a referáda, ha bővebben nem ismeretelném. Sokat megjegyezhetünk és tanulhatunk belőle.

Gyönyörű és találó szentirási vonatkozásokkal kezdé.

„Soha magasztosabbat nem írtak e földön — mondá — mint amikor János evangalista ezzel kezdé evangéliumát: „Kezdetben vala az Ige... és az testté lön” és amidőn így szól: „Ez ige a világ világossága vala”, Isten maga az igazság. Isten maga az igazságnak legfőkétebb megnyilatkozása: vagyis az Ige. És ez az Ige — a világ világossága.

De igévé akar lenni a hazugság szelleme is, a pater mendacii. És ugyanaz az evangalista a Szentírásnak végén lefesti nekünk a hazugság szellemét, mely igévé akar lenni a földön:

„Ez láték — mondja — a tengerből feljőnn egy vadállatot, melynek hét feje vala és tíz és szarvain tíz korona és fején a káromlás nevei... És hasonló vala a párduchoz és lábait, mint a medvelábak és szája, mint az oruzslán szája... És adaték neki nagy dolgokat és káromlásokat szóló száj. És fölnyitá száját káromlásra Isten ellen, hogy káromolja az Ő nevéit és hajlékát és azokat, kik menyben laknak. És adaték neki, hogy harcoljon a szentek ellen... És hatalom adaték neki minden nemzetségen és népen, nyelven és nemzetben. És imádák őt mindnyájan a föld lakói... és mondák: Kicsoda hasonló ez állathoz? és ki harcolhat vele?...”

Az igének harca az ige ellen, a hazugság igéjének az igazság igéje ellen egyike a legősibb legmélyebb, leghatalmasabbnak, legjelentősebb küzdelmeknek az emberiség ölen, mely azonban bármily régi, napjainkban egészen sajátos alakot öltött. Korunknak Isten- és Krisztusellenes napisajtójában testesül meg a hazugság szelleme, melyről Szent János ír megdöbentően találó hasonlósággal.

ban tehát úgy szölvá a faj lelke testesül meg. Ez a lélek megvan az egyében is. Megkapja részint öröklött hajlandóságában, részint abban a folytonos érintkezésben, melyben születésétől fogva van e lélek megnyilatkozásaival. Az a normális állapot tehát, hogy az egyén a multnak szerves folytatása s lelki hajlandóságaival egygyétesül fajával. A nemzet egységes cselekvést csak így válthat ki.

2. Az ember a jelen embere egy egyén is. Erős egyénné kell lenni, hogy a haladó élet új benyomásait, a tudás új eredményeit, asszimilálni tudja, anélkül, hogy azok lelki egyensúlyát megbontsák. Termékennyé kell tenni kedélyét, hogy megértse a világ szépségeit, melyek beszínezik a legegyszerűbb, megvilágosított legszomorubb életet.

3. Az egyén, a faj szerves része lévén, jövő is. Az egyéni akaratokkal egy nagy közös célba kell szuggérálni: megoldani az emberiség létének problémáit megfelelőleg a mi specialis magyar lelkiállatunknak. S mikor jövőről és haladásról van szó, meg kell magyarázni, hogy a nemzet élő szervezet, mely sejtéről sejtire fejlődik s hiába akarunk a hétfői téből kedre tavaszt csinálni, az élet fejlődésében ugrás nincs.

Vizsgálni fogjuk az életnek egy-két oly terét, ahol e lelki renaissancera a lehatározottabban lehet törekedni. A következő fejezetekben fogjuk tárgyalni e sokoldalú nevelést:

1. Színház.
2. Sajtó.
3. Szórakozás, játék.
4. A törvényes rend közegei.
5. Iskola.
6. Hitélet.

Valamint az az állatszörny a tenger sötétjéből tisztereszen megkoronázva, úgy lép ki a hajnali szürkület homályából a hazugság sajtója az éj királynojként, fölfekestive a szellemnek és a technikai haladotságának minden drágaságával.

Es mialatt az emberiség még álmát alussza a szolgálattevőknek nagy serege sűrű-forog körülötte, engedelmeskévé parancsolatának, — Miniszterek, államférfiak hajlongának előtte, beavatják titkos terveikbe és eszednek segítségért és támogatásért; uzsorások és a nép kizsáknányolói hordják elébe ajándékaikat; tudósok és tanárok körmölnek éjhosszat zsoldjában, hogy az igazságot csalásnak s a hazugságot igaznak tüntessék föl: költők és művészek pénzért eladók a génusz fényes sugaraival szűnek át számára minden bünt. Az elektromos áram az ő számára hirtelleg megrakodva fut végig hegyen, völgyön tengeren, a munkáskezeknek ezrei öntik érbe igéit, zakatolnak a géporások, zugnak a kerekek — mik végre ő — egy és ugyanaz — millió és millió példányban, mintegy utánozva Isten mindenütt jelenvalóságát megjelenik a föld minden zugában... Valóban tíz királyi korona ékesíti fejét.

„Ez hatalom adatott neki minden népek és nemzetek és nyelvek és országok fölött,” Nincsen ország, nincsen falu, nincsen ház, melybe ez a sajtó be ne vonulna. Ahova lépsz, ahova nézel, újságot kínálnak feléd.

Es milyen szenvedéllyel fogadják naponta az emberek. Már a reggeli testi táplálék előtt égő szomjijal habzsolják tartalmát. Ez az első szellemi táplálék az államférfinak csakugy, mint a tanárnak, az egyszerű polgárnak, a nagyító-késnek, a munkásnak, a kocsinak a bakon, a kofának sátra alatt, a szakácsnének a tűzhelynél. A nagy világfűrdők reggel: mint egy óriási olvasóterem, a vasuti kocskik: olvasóterem, a kávéházak: olvasóterem és falun csoportba ülnek este és áhitattal olvassák az újságot.

Az újság hatása alatt kezdi az ember a napot s azzal kezében alszik el.

Es ez történik napról-napra, óráról-óra, évről évre. Es az újság áthalja az ember gondolkodását, érzéseit, ítéletét, világnézetét és cselekvését.

Es mivel hatja át, milyen táplálékot nyújt neki ez a sajtó? Az apokaliptiszis próféciájával feltehetünk: „Ez fölnyitá száját káromlásra Isten ellen, hogy káromolja az ő nevéit és hajlékát és azokat, kik a mennyben laknak harcolnak minden ellen, ami szent.”

Es lefesti a szónok, hogyan harcol ez a sajtó, a szellem a guny a kipellengérezés, a gyűlölet, tagadás, ferdtés, tudomány s a irástechnika minden fegyverével Isten léte, kormányzása, törvényei, igazságszolgáltatása, megtestesülése, megváltó működése, az ő hajléka: az egyház és működése, szervezete és tanai ellen; leszólja, ami szent, nemes és jó, dicsóit, ami az erkölcs ellen van; vezérgyilkosok megmáradja az egyházat s minden Istenből származó tekintélyt, hieghet elferdtit a tényeket, fárcálban szolgálja az érzékiséget, hirdetésekben a kerést. S mivel mindezekben leginkább a katolikus egyházat találja magával magával szemben, ez ellen fordul a leghevesebben.

Es milyen eredménnyel teszi mindezt? Megmérgezi az emberek gondolkodását és érzéseit kiszajátítja a közvéleményt, befolyásolja a kormányzást, politikát, törvényhozást, a választást, a gazdasági viszonyokat, egyzsolva az embereket s intézményeket átfomálja a maga hasonlatosságára. Hiába tehát az iskola, a kisiskola, a középiskola, a főiskola, amit ezek 6—12 vagy 18 esztendő alatt esetleg építenek azt lerontja és átfomálja egy élet folyamán.

Gerely József.

(Folyt. köv.)

Legnemesebb karácsonyi ajándék: Csáládunk javára szóló életbiztosítás, minőt a legkülönfélebb módozatok szerint ajánl a **Közgazdasági Bank és Takarékpénztár, a Triesti ált. biztosító társaság (Generali)** helybeli képviselője.

ÜJDONSAGOK.

Időjelzés: keleten éjjeli fagy, nyugaton sok helyütt csapadék.

— **Szent Erzsébet ünnepe.** E hónap 24-én szépen sikerült iskolai ünnepélyt rendeztek Abán szt. Imre és szt. Erzsébet tiszteletére. Az abai hívek sőt a nem katolikusok is, meleg érdeklődéssel hallgatták végig az apró csemeték erejét meghaladó kedves előadásokat. A gazdag műsorból kiemelendő a „Magyarok Nagyasszonya” című szindarab, melyet a kis gyermekek oly ügyességgel és oly áhitattal adtak elő, hogy felnőtteknek is dicséretre válnék. Az a hódolat, melyet a magyar szentek és az angyalok hófehér karával a menyországban diszélő Nagyasszonyunknak bemutatnak, valóban pompásan sikerült. S hogy milyen hatást ért el a szindarab végén „Boldogasszony Anyánk”, mutatja az is, hogy a közönség követelő tapsára másodszer is elő kellett adni. Két igen fontos és hatásos beszéd is kiemelendő a programból. Egyiket Mészáros Ignác tanító szt. Imréről, másikat Sidó Gergely főtanító mondta szt. Erzsébetéről. Az ünnepélyt annak lelke, Szabó Gyula plébános, igazgató nyitotta és zárt a mindannyiszor a szívekhez szóló s magas lendülettel ecsetelte az ünnep jelentőségét, mely a jelenlévőkre nagy hatást gyakorolt. Az ünnepélyt „Hazádnak rendületlenül...” zárta be.

— **Eljegyzések.** Héjj János m. kir. erdész eljegyezte Panek Gáspárt lippai főerdész bájós leányát, Aurórárt.

Gödör Lajos, a Székesfehérvári Kölcshónós Segélyező Egyesület tisztviselője jegyet váltott Bartusch Erzsike kisasszonnyal.

— **Új titkár.** Dr. Fiáth György vármegyei árvászkai ülnök a Székesfehérvári Jótékony-nőegyesület titkári tisztségéről lemondván, e tisztséget Eisenhart Ferenc jogszógoróra ruházták.

— **Választási mozgalmak.** A vasárnapi bizottsági tag választás előre veti a fényet, még inkább azonban a füstjét. Természetesen itt leginkább a szivarfüstöt értjük. Hangosak a korcsmák, a polgártársak tüzes szónoklatokkal gyönyörködteik önmagukat is, a hallgatóikat is. Miért ne? Ha a zöld asztalnál nem juthatnak szóhoz, miért ne porolnak végig a város ügyeit a boros poharak mellett, a hol ügyis mindenki helyesli a kritika bereveltségét. Aztán meg hátha akad olyan résztvevő sziv, a melyet annyira meghat majd ez a bölcsesség, hogy a szónok urból jelöltet csinál. Összehoz rá 10—15 szavazatot. Mert a fő itt mégis csak az, hogy valaki jelölt lehessen. Ez dicsőség, a melynek a nyomán ugyan legtöbbször a bukás bánatos alakja kullog, azonban — ki tudja? — végződhetik az ügy győzelemmel is. Anyai a jelölt mint a fűszál. Minden korcsmában van egy-kettő. A kit más nem jelöl, az jobb híján jelöli önmagát. Mert mindenki meg akarja menteni a hazát is, a várost is, de főként önmagát. A függetlenségi párt jelölése általános helyeslésre talált. A legnagyobb rész helyesli is. És lassankint érteni kezdik, hogy legjobb az egész listára egyértelműleg leszavazni, mint minden utcasarkon külön-külön jelölteket állítani, a kiknek a szavazatszáma semmiesetre sem fogja megérni a nagykorúságot.

A leghevesebb harc a Tóvárosban van. A legtöbb jelöltet a Viziváros szolgáltatja s a legérdekesebb jelölés a felsőváros első kerületében történik. Kezdjük a legutóbbinál. Wertheim Pált jelölték egynéhányan. Úgy okoskodnak, hogy 20 szavazata van a zsidóktól huszkat kap egyes ur-emberektől, a többiit összeszedi így-ugy, hiszen a polgártársak úgy is összevesznek a nagy jelölési viszkálásban. E mellett azonban égnék a ropogós bilincseszivarok, folyik a bor s harsog a kortések rekedt hangja, valamennyi dicsérei Wertheim Pált ur — édesapját.

Szinte megdöbbentően kiáltó adatokat halunk a közülük. A napokban értekezlet volt az egyik korcsmában s a választók egész nyíltan beszéltek el, hogy ki hány koronát kapott azért, hogy Wertheim Pátra adja a szavazatát. Egy

másik pedig — ha szükséges, szolgálunk a nevével is — elmondotta, hogy Wertheim Pál a takarékpénztárban magához szólította és kijelentette, hogy minden szavazója 10 korona bért fog kapni. Az egyik korcsmában a napokban annyira ismételt magukat a tisztelt választó polgárok, hogy hangos jövedükben cigányokért rikoltottak. S a cigánybanda megjelent — vonósokadtaig húzta a részeg csapatnak:

— Ha nincs benne Wertheim Pátra szavazó . . .

S tetszik tudni mit mondanak mindegyik a felsővárosiak? Az egyik polgár a napokban fölállt és elmondotta, hogy mennyi vagyonuk volt és van Wertheiméknek. — Hát ebből akar nektek juttatni, atyámfiai. Hát igitok meg a borát, szijjatok el a szivarját, tegyétek el a pénzt, ha nagyon kínálja, de rá ne szavazzatok, mert . . . stb.

A másik tekintélyes polgár pedig egy értekezlet végén, a mikor már megállapodtak a jelölésben, így szólt:

Hát atyáfiak ezekben megállapodunk, azt azonban megmondom, hogy semmiféle (itt következett két szó) be ne piszkijuk magunkat.

A Vizivárosról nem szólunk. Ott a függetlenségi Kör elejtette Pollák Gusztávot s jelölte helyette Szentzenstein Jánost. Hogy Pollák Gusztáv mégis meglesz, valószínű. Miért? mert a zsidóság pompásan össze tud tartani. A maga 90 szavazata úgy megy Pollákra, mint a karika-csapás. A többiektől nem nehéz összegömbölni a szükséges 20—30 szavazatot, hiszen az valamennyi paktái és csak a végén vakarózik.

A Tóvárosban nagy ellenjelölés van. Ott a keresztényszocialisták legerősebbek. Jelöltet is állítottak, köztük elsősorban Lakatos Frigyes dr. a praktikus keresztényszocializmus fíradhatatlan és tehecséges munkását. A Tóváros katolikus népe szinte egyhangulag foglalt mellette állást. Ott történt egy értekezlet a napokban az az érdekes eset, hogy egy polgártárs, akinek történetesen farakára van, hallva Lakatos dr. nevének folytonos étetését, nemergesen közbeszólt:

— Ugyan mit akarnak azzal a Lakatossal: mi érdeme van annak?

— Az az érdeme van — szólt közbe egy másik polgártárs a sok közül — hogy a telen hozott 300 méter fát és 2 forinttal olcsóbban adta a szegény embernek, mint a fakereskedők. Meg az az érdeme van, hogy tavaly hozott 100 ezer szőlőkarót s a többi kereskedők megjelvére a konkurenciától, rögtön leszállították a karó árát és 4000 forinttal kevesebbet kaptak a fehérváriaktól, mint amenny kaptak volna. Ez az érdeme és a többi.

Az első polgártárs többé egy szót se szólt Lakatos dr. ellen.

— **Renaissance.** Legyen szabad felhívunk olvasóink szives figyelmét lapunk mai számában Renaissance cím alatt kezdett nagyérdékű tárcasorozatra, melyben egy kiválóan képzett elme, erős tollu, ideális gondolkozású és hamisítatlan magyar lelki szellemi munkás fejt ki az egyéni és nemzeti megújulás útját és módjait. Bizonyára minden gondolkodni szerető ember lelkében eleven visszhangra talál ezen élvezetes, színes és mély igazságú fejtegetés.

— **Házvétel.** Mészöly József dr. vármegyei járásorvos 42000 koronáért megvette Előd Gyula dr. Széchenyi-u. 5 sz. házat.

— **Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés székesfehérvári kerülete** az O. M. K. E. központjának részvételével Székesfehérvárott a városház nagytérképén 1907. évi december hó 8-án vasárnap délelőtt 10¹/₂ órakor nagygyűlést tart. A gyűlésen a kerület ügyei mellett a központnak előterjesztései, valamint a társkerületekkel közös helyi jellegű érdekeik is tárgyalatni fognak. — A gyűlésen személyesen részt vesz az O. M. K. E. elnökségének, igazgatóságának és tisztikarának több tagja. **Tárgysorozat:** 1. Elnöki megnyitót. 2. Jelenléti a kerület évi működéséről. 3. Társkerületekkel közös érdekeink. 4. Központ előterjesztései. 5. Indítványok.

— **Kitüntetés munkásegyesület.** A napokban bezártul nemzetközi balcsentgyői és munkásjóléti kiállításán a hazai és külföldi jeles szakférfiakból alakult bíráló bizottság állami arany éremmel tüntette ki az 1853 óta főnálló Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgye-

letét a rokkantak, úrvák és özvegyek segítése terén kifejtett kiválóan közhasznú tevékenységéért. Ezen állami támogatásban részesülő munkásjóléti intézményünk a folyó évben beiratkozott 15 ezer új taggal ötvenöt ezerrendes fizető tagot számlál, alapítókéje 2.900.000 koronára emelkedett, a legutóbb Ungvárott, Nagyatádon, Rákospányán és Keszthelyen alakult új fiókokkal, országsszerre már 175 fiókpénztára van. Az egylet emberbaráti hivatásának igazolásául fölémlítjük, hogy az 1903-ban elkezdett segéti idő óta eddig több mint 190 ezer koronát fizetett ki 249 rokkant munkás és iparos és 61 árva állandó segítésére. Az egylet központi irodája Budapesten, VIII., József-utca 23. szám alatt, az egyesület saját házában van, ahol fölvilágosítással szívesen szolgálunk.

Ezen kitüntetés öröme a helyi fiókpénztár vezetősége a Laczkovits-féle vendéglőben f. évi december hó 7-én szombaton este felolvasással egybekötött családi jellegű disznótörés vacsorát rendez. A felolvasást **Havancs Antal**, a fiókpénztár elnöke fogja tartani. A vacsorára aláírni a választmány tagjainak lehet, egy teríték ára 1 k. 60 fillér.

— **A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének** Székesfehérvári kerületében a különböző szakcsoportok a következőképp alakultak meg:

Az átlisztek szakcsoportja: Elnök Bálki Pál művezető, alelnök Danczinger Ferenc áll. kezelő és Schlögl Adolf pmeister, jegyzők Schindler Ede műv. alisz és Tóth Károly raktármester, választmányi tagok Picler János, Szirbek Sándor, Gerőfi József, Süveges Ferenc, Gallauer Rezső, Krisker Ferenc, Simon János, Zelenka Mihály, Kerbler Vilmos, Wolf Antal, Kaufman József, Berhaus Ede, Viczeny Árpád, Pirity Ferenc, Németh József Hutzler Antal, Hammernüller Antal, Stifter Győző, Tomschitz János és Kapitány Ernő.

Szolgák szakcsoportja. Elnök Károlyi József hiv. szolga, alelnök Petres Sándor hiv. szolga, jegyzők Varga István vállóór és Cseh Ferenc hiv. szolga, választmányi tagok Szabó János, Péterfi Pál, Kovács Mihály, Vadász József Csőre János, Tóth József, László János, Csordás Sándor, Rostai Károly, Czecei János, Horváth János, Bernáth Vilmos, Németh József, Csik István, Miklós János, Szabó Lajos, Laszlofszki János.

Munkás szakcsoport. Elnök Szakatics Ignác luk. csoportvezető, alelnök Oszvald Imre asztalos jegyzők Ziegelmüller Lajos betűíró és Bakonyi Elemér, reszelőgárg, választmányi tagok Balázi Viktor, Kovács Sándor, Keigl Antal, Barsi János, Csapó Imre Szőke János, Nikovics János, Pacsai Fülöp, Stigler István, Madler József, Bogár Sándor és Dubiczáncz András.

— **A szerelem sötét verem.** Bartics József helybeli cipészegéd már az ötven felé ballagott, Takaros feleséggel s jámbor családdal állította meg az Isten, mégsem álltotta, hogy egy csinos fruskára vessen szerelmes pillantásait. Lelkes Erzsébetet állandóan szerelmével üldözte. Régebben a kis leány tűzni járt Barticsékhoz s már ekkor rajta-rajta felejtette Bartics uram epedő szemét. Azt sem lehet tagadni azonban, hogy a kis lány is jóindulatu volt a bácsi iránt. Ezt Barticsné asszony ama kijelentéséből is joggal lehet következtetni, ki azzal vádolta meg a kis leányt, hogy elcsábította urát. Elég az hozzá, hogy a kit teremtés addig addig járt egymás kedvébe, még nem összetűztek. A kis lány töle telhetőleg került a csábítót, aki azonban nem egykönnyen adta be a derekát. Majd mindennapos volt Lelkeseknél, kik nem egyszer utat mutattak neki, sőt, hogy Erzsikét megmentsék a folytonos ajánlgatásoktól, Pestre irányították, hogy ott keressen magának szolgálatot. Bartics uram elszakíthatatlannak érezte azt a köteleket, mely szívet a kis leányhoz láncolták. Utána ment Pestre is és szomorú szívet tett vallomást, hogy nélküle nem élhet. Mikor pedig köszívre talált Lelkes Erzsike kebelében, azzal megszigette, hogy vittőlra fogja nyakon önteni. Persze a hős szerelmes rendes napi munkáját is nem egyszer elhanyagolta, hogy teljes igyekezettel vethesse magát szíve választotta szerelmének meghódítására. Addig-addig szelevediszkedett a leány körül, míg aztán a rendőrök is megjelentek a színen s a szerelmes gavallért letartóztatták. Forró szívének lehűtését a dutyira bízta a rendőrség.

— **A gabonavásár.** A gabonavásárlásoknál az a divat járja, hogy a heti piacokról lecsorulván, a vásár a piacra torkollik utcákban, sőt a vámsorompón kívül folyik. Ezrel aztán a gabonárak helyes kialakulása megíusul s a város is kárt szenved. Ennek meggátolására a főkapitány rendeletben hívja fel az érdekelteket, hogy a piacon kívül történt gabonavásár 100 korona pénzbüntetés terhe alatt tiltva van.

— **A temetésen.** Baracskán temetés volt a mult kedden s még ez a vallási szertartást is arra használták fel a lelketlen emberek, hogy a szertartást végző Fersich János martonvásári plebános havelokkját ellopták. A havelokk a temetési menetet követő kocsin volt a hátsó ülésre téve, így hát a kocsis ellenőrzése nélkül könnyen leemelhettkék. A tolvajt keresik.

— **Egy apa beteg gyermekéért.** Kis József felsőbáránd pusztai házázt nagy nyugtalanság verte fel. A család egyetlen öröme és vigasztalása, a kedves kis Jóska gyerek nagy betegségben szenvedett. Szegényke mint élő halott, tehetetlenül feküdt ágyában, a jó anya hulló könyvei mitem tudtak segíteni rajta. Hosszas unszolásra mégis rávette férjét, hogy menjen be Fehérvárra orvosáért. Kis József be is jött, de midőn egy pálnkás puik mellett haladt el csüggeteg léptekkel, erőt vett rajta átkos szenvedéle. Elitta a néhány hatost, mit beteg gyermeke életének megmentésére orvosságra szánt. Részeg állapotban aztán botrányos dolgokat mivel az apai kötelességéről megfeledkezett ember. Józán eszté vesztve éklenen ordítással járta végig az utcát. Braun Ignácnak pedig Simor-téri üzletének kirakatát is beverte és rettenetes rombolást vitt végbe a kirakat konyakos üvegei közt. A rendőrök tették ártalmatlanná, beszállítván a városi zárkába. Két napi elzárást kapott s az okozott károk megtérítésére kötelezték. A kis Jóska fia azóta meg talán már a sir lakója a felsőbárándi temetőben.

A tüdőbaj minden

eseteiben a SCOTT-féle Emulsió azonnal használandó. A SCOTT-féle Emulsió nemcsak a beteg testrészeket gyógyítja, hanem egészséget és erőt kölcsönöz az egész szervezetnek.

A SCOTT-féle Emulsió specifikus megbizható szer

mindennemű tüdőbaj

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle emulsió ved-jegyét — a halászt — kéjük figyelembe venni.

ellen és nemcsak biztos szer, hanem a legolcsóbb is. Nagyfoku gyógyító- és táp-ereje annak tulajdonítható, hogy előállításához a legfinomabb, legtisztább és leghatásosabb anyagokat, melyek egyáltalán beszerezhetők, veszik, továbbá azon tulajdonságának, hogy az eredeti felülmúlhatlan SCOTT-féle előállítási mód folytán nemcsak izlehet, hanem rendkívül könnyen emészthető is.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 Allér. Kapható minden gyogytárban.

— **A szocializmus a faluban.** Tordas községben szintén beíszkelte magát a szocialdemocraia. Feldulta a község békéjét, ellenségekké tette az embereket s nem egy szerencsétlennel kivette szájából a mindennapi kenyeret. A szerencsétlen félrevezettek benne látták egyedüli üdvösségüket, vad eszméitől fellovalva kapzsi kívánságokkal állottak elő földesuruknál s így természetesen kipottyantak a keresetből. A tordasiak kik a környéken híresek voltak nyakas szocialistakodásukról az idén nem kaptak munkát a Dréher-uradalomban, hol már megelőzte őket jó hírük, hogy sztrájkolni akarnak. A tordasiak a cucilista fővezért, a nagyszájú Pintér Jánost okozták az elutasításért, nem csoda tehát ha állandóan ki volt téve a községbeliek üldöztesének. Elvtársai is elfordultak tőle s zsidták a szocializmust, mely kiüti kezökéből a mindennapi kenyeret. Apróbb összecsapások sohamen hiányoztak, a legutóbb eset pedig, mikor a szocialista

fővezér áldozatul esett szocialistásgnkn, valóban elszomorító világot vet a bolondos eszméktől megmétélyezett falu életére. Pintér János a mult vásárnap együtt üldögélt elvtársaival a falu korcsmájában, vig beszébe elegyedtek, s a hegy levét szűréselgetve megrögzött szocialdemokrata lelki ismeretüket nem bántotta az a gondolat, hogy tönkre tették a falut, mely kereset híján vigasztalanul néz a szegény ember réme, a tél elé. A vigan iddögölő kompánia előtt egyszerűcsak megjelenik Pilát Ferenc több társával s szemrehányóan vágja oda az elvtárs-fővezérnek:

— No itt vagy te sehonnai, te miattad nem kaptunk munkát a Dréher-uradalomban.

Pintér fenhéjzú göggel vágott vissza a kemény szavakra s káromkodással illette legelkeseredettebb ellenfelét. Az összeszólalkozásból verekedés lett, miközben Pilát Ferenc bicskjával kétszer nyakszirtzen szurta a hepciáskodó szocialista vezért. Pintér Jánost haldokolva vitték szülei lakására, Pilát Ferencet pedig elfogták a csendőrök. Szomorú kép ez a falu életéből. Mindenesetre előnkbe állítja azt a kézzelfogható tanulságot, hogy a gyilkosságban nem annyira Pilát Ferenc a hibás, mint azok az elvetemült eszmék, a melyek teljesen felforgatták a józanul, becsületesen munkálkodó falut.

— **Tüzlárma.** Tegnap délután a központi tüzoltóság azt a telefonétesítést kapta, hogy Basch Adolf felsőkirálysori szénatelepén tűz ütött ki. Erre a híre kivonult az egész hivatalos apparatus, a tüzoltóság és a rendőrség, azonban dolguk nem akadt. A tüzjelzés alapjának bizonyult. Basch Adolféknál egyszerűen kéményt égettek, a kéményből kicsapó lángok jámbor módra fölfelé irányultak s mégis kigyózt-békát kiáltottak rájuk. A hivatalos apparatus bosszankodva vonult vissza csendes munkakörébe.

— **Muri után.** A csabdi Schlesinger-korcsmában magas kedvre derülten iszogattak a legények. Közben nem annyira a cigányzenén, mint a hegy levén annyira felhangolódtak, hogy heves szóváltás utóhatásképpen összekaptak. Lódi János sörös üveget kapott kezébe s azzal úgy kupán teremtette Bárányos Mihályt, hogy azt a földön kellett összeszedni. Még a bíróság is beleszó a dologba.

— **A hetipiacon.** Pákozdon Szabó István gazduram elment nyulászni. Meglőtte, hazavitte, de már megsütésre nem került a sor. Bevitte Fehérvárra s potom áron kínálhatta a kevésbé hajlandó publikumnak. Még mielőtt eladta volna, a rendőr a gyanus árus mellé lépven a nyul holtszerzése iránt érdeklődött. Szabó uramat rajta fogták a turpisságon. Azonfelül 4 korona pénzbírságra és 12 órai dutyira kötelezték. A sokat hányatott nyulat pedig a szegénypénztár javára elárverezték.

— **Öngyilkos öreg ember.** Egy öreg ember dobtá el magától az életet Sárkeszin, kinek napjai ugyis megvoltak már számlálva. Somogyi István gyógyíthatatlan betegségben szenvedett s az a vigasztalan gondolat keserítette öreg napjait, hogy csak a siri nyugalom fogja megváltani szenvedéséitől. Az irgalmas halál azonban csak nem akart jelentkezni. Megérelődött hát benne a gyilkos szándék, hogy önkével vet véget életének s ezzel együtt a szomorú sorsának. Istenbe vetett hite, bizalma nem volt, mely megvédte volna a gonosz gondolatok ellen. Környezőinek soha sem mondtotta a végzetes szándékot, az utolsó nap is gyanútlanul hagyta el házázt, azt mondván: bort fejtteni megy a szőlőbe. Itt aztán végrehajtotta tervét. Hozzá tartozói kik keresésére indultak, halva találták a mestergerendán. Azt hitte szegény, hogy most már vége mindennek, megnyugodhatik!

— **Halál a tekepályán.** Blaskó Józsefné vendéglőjében vasárnap délután tekézessel szórakozott a fiasság. Pató Ferenc 12 éves fiú volt az állógató, aki míg vigyázatlanul állgotta bent a pályán a babákat, egy eltévedt golyó fején talalta. Haldokolva szállították szülői lakására.

— **Hír Nádasdladányról.** Ács Dánielné egyik multkorri nap késő estéjén férjének keresésére indult. Ez útjában alig találkozik Szabó István gazdával, az nyomban simogatni kezdi a keze ügyében levő husánggal. A néném asszony haza menekül a simogató ütlegek elől s tanácsosabbnak látja, hogy otthon várja be férje urat. Férje

ura csak jó reggel felé bandukolt haza s nyögdecselve meséli a szomorú esetet feleségének, hogy Szabó István gazda ugványira helyben hagyta, hogy nem birt rendes időre haza vándorogni. A férj és feleség egyetemben feljelentették a duplabűnös embert a csendőrségen. Itt említtjük meg, hogy a garázda ember ellen Adler Dánielnek is van kifogása, kinek meg pompás tulaóráját emelte magához.

— **Orvvadász.** Öllman Ferenc a gánti erdőben bandukolt, észre vette, hogy a messzeségbe valaki egy szarvast terített le, letörte agancsát, aztán menekülésnek látott. Az esetet csendőri körökben meglejtentte, kik hosszas tapogatas után kipuhatolták az orvvadász személyére vonatkozó adatokat. A vadász Tóth Vince gánti lakos volt, kiről egyben kiderítették, hogy az uradalmi kutyát, mely testvérek közt is megért 280 koronát, szintén ő terítette le. Sőt a már előbb puszkagyólyótól elvertett kutyákat is őkegyelme terítette le. Majd ránkba szedik a merész válaikozót.

Mészöly Géza festményeket, vázlatokat állandóan jó árért vásárol a budapesti Eggenberger-féle műkereskedés.

— **Rendőri hírek.** Virág István téglagyári munkás felöntött a garatra s ugy vette kezébe a gyeplőt. Elő késztive volt tehát arra, hogy galibát kövessen el. Lovait annyira agyonverte, hajszolta, hogy bennök kár esett. A jó kedvű embert bevitték a rendőrségi zárkába.

Kovács Ferencet iparkihágás miatt 4 kor. deponálására kötelezte a rendőrség.

Mikó György gazda kénye-kedvére eresztette tehenét s az bizony belement a más földjébe s garázda munkát vitt végbe. A gondatlan gazdát 2 napi elzárásra és kártérítésre kötelezte a rendőrség.

Vinciczay Mihály és Koller Imre állat egészségügyi kihágás miatt 6—6 koronát fizetett a rendőrségen.

Mikó János jogtalanul fogott iparüzésbe. 10 korona pénzbüntetés terhele.

Horváth György igazolvány nélkül villany-szerelő munkát teljesített. 25 korona pénzbüntetésre kötelezték.

Hatóságilag engedélyezett végeladás.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Székesfehérvárott, Szőgyény-utca 1. szám alatti házban levő

vaskereskedési üzletemet

feloszlatom és végleg beszüntetem. Ennek következtében összes árukészletemet

tetemesen leszállított áron

áruba bocsájtom; különösen nagy választék van

gazdasági és konyhaeszközökben,

épület- és butorvasalás,

szerszám- és vasárúkbán.

Midőn e rendkívül kedvező alkalomra a vevő közönség érdeklődését felhívom, tisztelettel felkérem, hogy ezen és hasonló vasárúkból szükséges cikkeket nálam mielőbb beszerezni sziveskedjék.

Tisztelettel

Schlamadinger Alajos

vaskereskedő cég.